

Megjelen hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:
Pleitze Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken.
Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . 6 frt | Félévre . . . 3 frt
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések és melleletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 frt 50 krral számítva — minden nyelven vétetnek föl a kiadóhivatalban. — Kéretik az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hivatalos hirdetések:

A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések előlege-
sen beküldendők, még pedig 100 szög egyszeri hir-
detésért 1 frt, 100–200 szög 2 frt, 200–300 szög
3 frt és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beik-
tatás után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugta-
bélyeg is beküldendő.

Magán hirdetések:

A 3-hasábos garmondorsó hirdetésnél 6 kr., többszörinél
4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitze Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hová
az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

N.-Beeskerek, július 22-én.

— a. Ismét felülte fejt az az ijesztő
rém, a mit köznyelven Choleraanak ne-
veznek. 1831 óta valahányszor megjelent,
mindég benn élttem abban a légkörben,
melyben e rettenő betegség felépett vagy
dühöngött, s ha nem végeztem is orvosi
tanulmányokat, a hosszú élet és tapasztalás
— szemben e veszélyes kórral —
sok olyasmire megtanított, a miknek al-
kalmazása vagy elhagyása, az attól való
menekülést megkönnyítette vagy talán
biztosította.

1831-ben iskolás fiú voltam Nagy-
Károlyban, mikor ez átkos kór az első
megyéi lakosságát csaknem megtize-
delte. E veszély még akkor kevésbé
ismerős mint mostanában, rohamos fel-
lépése és hirtelen ördöklése által oly ré-
mületet idézett elő, hogy magok az or-
vosok is csak az ablakokon keresztül
consultáltak betegeikkel; a ki cholera-
ba esett, rendszeren bele is halt, sőt amint
a tapasztalás igazolta, nem egy már
mozdulni nem tudó, de még elő szen-
vedőt, temettek el a megholtakkal.

Erdődön hol szüleim házában én a
szüniidőket töltöttem, s a hol a cholera
velem csaknem egy időben jelent meg,
(arra határozottan emlékezem.) hogy a
lakosok közül hábar nem nagy számmal,
rendszen azok estek cholera-ba, a kik
a hajnali órákban keltek fel, és a késő
éjjeli órákban nyugodtak le. Az uradalmi
cselédség közül, a kik egész napot át
a szabad ég alatt dolgoztak, és izzad-
tak, boreczetes vízzel oltották szomju-
ságukat, korán tértek nyugodni és reg-
gel a lábasjóság körül az istállóban
végezték dolgaikat, s mielőtt munkára
mentek, egy-egy csupor forró bort ittak,
egy sem halt meg cholera-ban.

1849-ben Világos mellől, közel szá-
zan a rezáliján menekültünk Szathmár,
Bereg, Ugocsa és Máramarosba s a kik
nem egy cholera-sal találkoztunk utunk-
ban és borzadva nem egy halottat szem-
lélhettünk a mezőkön és árkok mellett,
ha szakatlanabb gyomorjelenségek mu-
tatóztak, a bőségben magunkkal vitt
csitromokból egyet-egyet meghámoztunk,

egészen megrágtuk és elnyeltük, és
szerencsésen minden baj nélkül tettük
meg a kétszeresen félelmes és hosszú
utat.

Kozetko honvédtüzértszt, a ki czit-
rom helyet folyvást pálinkázott, örökre
vissza maradt a margitai temetőben.

Beszélték, hogy többen a honvédek
közül, a legerősebb cholera pusztítások
közepett, a kamforos törköly pálinkát,
kis adagokban sikeresen használták.

Erdődön mikor világosról szeren-
csésen haza érkeztem dzsidások fe-
küdtek; ugyan annyian voltak a gaz-
daknál elhelyezve Sváb-Bélteken és N.-
Majthényben is. E két utóbbi helyen el
is haltak cholera-ban nehány a közvi-
tézek közül. Erdődön mihelyt a lovasok
közül cholera-s beteg jelentkezett, a szá-
zad kapitánya a beteg házában megjelent,
a szenvedőt négy katonatársával szalma-
csutakokkal addig dörgöltette, míg csur-
gott róla a veríték, s ily módon kivitte
azt, hogy egyetlen ember se halt meg
szabadából.

1854-ben cholera-biztos voltam a
N.-Kálló járásban. Szakértő nem lévén
csak a nevezetesebb eseteket jegyzem
fel. N.-Kállóba a cholera-t a megyefő-
nök hivat. hajduja hurcolta be Kisvár-
dáról, a honnét vizsgálati utról tért
haza a megye főnökével. Kálló-Sem-
jénben egy cholera-s borzasztó fájdal-
maktól gyötörtelve, hason csuszott a
kutig, a hol a vederből addig ivott, míg
aléltan helyezett szalmájára. Feléptül.
Sváb-Petriben a falu kisbírája kinjában
az ágya fenekén tartogatott dohányle-
velekből morzsolgatott fogai közt. Meg-
maradt.

Nagy-Kállóban egyetlen kaputos em-
ber halt meg ez undok betegségben:
Sulyok a levéltárnok, a ki az egész
cholera-s idő alatt csak tejet evett.

Vasváriban a hol olyan mértékben
uralkodott, hogy egy napon 60 ember
feküdt a terítőn, egyetlen terhes asszony
se halt meg a cholera-ban.

Budapesten 1866-ban a császárfür-
dői asztalos jegestussolás, a Szt.-János
kórházi orvos gőzfürdő által menekült
meg a haláltól.

Szeretett nőmet és az Ó-Budai ka-
tonai ruha bizottság felügyelőjének nejét
1878-ban a forró, erős és czukortalan
fekete kávé adta vissza az életnek.

Ezen évben, kovács, rézöntő és tí-
máregény egy sem halt meg cholera-ban.

Az irgalmasok kórházába tuczaton-
kint hordták a cholera-s betegeket; az
irgalmasok sose voltak egészségesebb
mint ez idő alatt, pedig óránként érint-
keztek a betegekkel.

Patrubány Gergely barátommal a
császárfürdő főorvosával ebéd és va-
csorakorok rendszeren ettük az ugorka sa-
látát, szilvát, barackot, dinnyét és ku-
koricát, nem lett semmi bajunk.

Sokan a kik halálsápadtakká lettek
íjedőkben, ha a cholera-t emítették, ma
is élnek, mások a kik tréfálództak és
gunyolódtak felette, megkapták és bele
haltak.

Szabolcsban mintha ember lett volna,
oly sorrendben lehetett utazását és puszt-
tását kimutatni. Beregben szomszédos
pusztákat és falvakat ugrott keresztül.
N.-Majthényben kihalt csaknem egy egész
utca. Szakazon egyetlen ház lakói. Sán-
dorfaluban senki, csak a falu vinczellérje,
a ki a szőlőhegyen pajtában lakott.

Titkok titka, melyeket eddigelé még
se Pasteur, se Koch nem birt meg-
fejtteni.

HIVATALOS RÉSZ.**Felhívás**

a megye területén tartózkodó orvosok-
hoz, sebészekhez, szigorló és végzett
orvosnövendékekhez.

A nagyméltóságú m. kir. belügy-
ministeriumnak folyó évi július hó 8-án
39783./VIII/a. szám alatt kelt körren-
delése értelmében felhívom fent címzett
urakat, hogy azon esetre, ha egy netán
kitörő cholera-járvány tartamára, járvány-
orvosi minőségben kiküldetést elfogad-
nak, magukat a megyei tisztii főorvos-
nál haladéktalanul jegeztessék elő.

Az alkalmazandó járványorvosok kö-
zül az orvostudorok, az oda- és vissza-

utazási költség megtérítésen kívül, napi
6 forintot, sebészek és szigorlók, úgy
szintén a végzett orvosnövendékek, az
uti költségen kívül napi 4 forint díjat
fognak nyerni.

Nagy-Beeskereken, 1884. évi július
hó 19-én. **Tallian, alispán.**

A kolerakérdéshez.**Szófok, jul.**

Midőn nagy és általános, vagyis köz-
dolgok forognak kérdésben, akkor a leg-
kevesebb ember gondolkodik önállóan, hanem
hogy másokat gondolkodni, ő meg hiven
utának mond mindent. Ez által gyakran a
legvadabb eszmék uralkodó- és közvélemény-
nyóvalnak. Így vagyunk most a kolerakérdéssel is.

Dr. Koch — a kolera fő augurja —
nehány eszmét lanczozott, melyeket az egész
világ szentírásnak tart. Igaz, hogy a jelen
körülmények közt a kritizáláshoz nagy vak-
merőség kívánatik, de én önálló gondolkod-
zásomban eléggé vakmerő szoktam lenni.

Kezdjük el mindjárt Dr. Koch kiindulási
pontjánál, a bacillusoknál.

Dr. Koch azt mondja, hogy a kolera-
betegek uralkodóiban, valamint azok hulláiban
csak a kolera-nál előforduló, specifikus bacil-
lusokat talált. Ennek igazságában nem kétel-
kedik senki sem, magam sem; hiszen más
buvárok is észlelték ugyanazt. Nem kételkedik
most már senki sem a kolera-bacillusok exis-
tenciájában, azt azonban, hogy a bacillus
oka-e vagy pedig okozója a betegségnek,
maga Dr. Koch sem határozta meg.

En az utóbbit vallom, hogy t. i. a bacil-
lusok a betegség alatt fejlődnek
— vallom pedig ezt mindaddig, míg az uralko-
dó és a beleken kívül is, teszem azt ágy-
neműn, ruhán stb. ily bacillusokat nem talál-
nak. Ezen nézetem arra vezet, hogy Dr. Koch-
nak egy másik fő-hitczikke ellen foglaljak
állást, az ellen, hogy a kolera ragályos. Ez
most Európában a hatodik kolera-járvány ebben
a században és az eddig tett tapasztalatok azt
mutatják és a legtöbb — köztük sok igen
jeles — orvos arra az eredményre jutott,
hogy a kolera nem ragályos. Járványosan
föltep, de nem ragályos. Kár is volt Dr. Koch-
nak ez eszméjét csak ugy oda venni a világ
elő, nem törődve a roppant káros következmé-
nyekkel, melyekkel ez állítás össze van
kapcsolva. Nem is említve azt az általános
félelmet, melyet az emberekben terjeszt —
attól lehet tartani, hogy ott, a hol a járvány
föltep, nem kapnak majd embert, a ki a beteget
ápolja és annál kevésbé a ki a holtakat el-

TÁRCZA.**A Lomniczi csúcs egy meg-
mászása.**

Stokk Frigyesztől. (A „Torontál” számára.)
(Folytatás és vége.)

A hegy gerinczének akkori álláspontunktól
való csekély távolagságánál, magasságánál vala-
mint azon körülményénél fogva, mintha a
ködgomolyok lábai alatt a földet elvagnák,
készenek látszák a legközelebbi pillanatban
fejünk fel-lel összerokadni. Noha nem is
hittünk ily rendkívüli esemény lehetőségében,
a kétségkívül szédelő látaránya a Lomniczi
gerincznek, melyről tudtuk, hogy utunkban
meg kell mászni, mégis némi kedvtelenséget
okozott.

Egy negyed 10-kor már az ugynevezett
szőzekén — néhány csodálatosan kinyúló,
ábrándosan odaállított gránitoszlopon — állunk,
melyről szabadon az alatta levő feneketlen
örvénybe és a Kohlbach-völgynek számtalan
rémitőségét láthatni. Mellette húzódik a magas-
latról a völgybe mély, a sziklafalba bevágódó
hasadék — a Lomniczi gerincz-nyílás elne-
vezéssel; mi magunk e nyílás balján állunk
míg az előbb ecsetelt gerincz meztelen és
kimondatahan durván leszakadó sziklafalakkal
öt jobb oldalán tovább kíséri. További három
negyed órai kapaszkodás után a legrendte-
lenebb kanyarodásokban, mély csapaton és
részben sovány fűnővénen át elértük végre a
gerincz tetejét. E helyen 15 percznyi pihenőt
tartottunk és élvezhetők volna a szép kilátást
a kőpatái völgybe, de ez most lehetetlennek

bizonyult, mert az összes mélységek a szürke
ködgomolyok takarója alatt valának elrejtve
és hábar e ködgomolyok pillanatnyira odább
szálltak, mégsem oszlottak fel annyira, hogy
ez elragadó szépségű völgyet egész nagy-
szerűségében csodálhattuk volna. Utunk innen
a Lomniczi csúcs baloldala felé fordult, mely
most már egészen közelben, bár még 2000
labnyi és még annál is magasabban vadon és
dacosan a sötétké legvege felnyosodott. A
csúcs darabossága oly kirívó vala, hogy e
helyről nézve ingó, lehetségig meredeken és
kúpalakban felretegezett gránitkörgerekek-
ből álló óriási halmaznak látszék, melyek e pel-
dátlan szakadottságukkal és szürke kopasz-
ságukkal majdnem elijesztő benyomást idéztek
elő. Rövid idő múlva kis patacskához értünk,
mely magas fekvésénél fogva és a hegyesség
felsőbb részein észrevett majdnem abszolút
tenyésztelenség miatt minden elismerésre
méltó. E patakocská közelében az eddig máris
silány fűnővén teljesen megszűnt, és most
lábsaink a meztelen alig itt-ott vékony bő-
r-mohalfedelt sziklát taposták. Itt a kapaszko-
dás már nagy mérvben elfárasztó és veszélyes,
különösen a gyakorlatlanra nézve, és ki csak
némiel is szédelő, az több helyen igemis
válságos helyzetbe juthatna. Az is igaz, hogy
gyakran kézzel-lábbal kell kuszni, míg némely
magasabb helyet elérhetni és hogy néha csak
igen keskeny párkányon kell át lépni, de lé-
nyeges veszély ebből a bátor és erőteljes
hegymászóra nézve sehol sem áll elő, mert a
hol a lábunk pillanatnyi időre a szükséges
támasz hiányzik is, ott a kéznek elegendő
alkalma van a szükséges biztonságot helyre-
állítani. A legmeredekebb darabja az utolsó
lagadhatatlanul a legutolsó része, t. i. az utolsó
100—200 lépés a csúcs felé.

Még hiányzott néhány percz fel tizen-
kettőre, midőn a hegy csúcsára léptünk. Nem
egészen 3 óra mult tehát el a tűzköztől történt
elindulásunk óta és alig öt negyed óra a
Lomniczi hegygerinczről.

Kalauzaink elég illedelmesek valának
minket biztosítani, hogy még egy idegen sem
mászta meg oly rövid idő alatt e csúcsot.
Legnagyobb sajnálkozásunkra azonban nem
nyújtotta e magas pont a különben igen ter-
jedelmes és gyönyörű kilátást, melyet más
— kedvezőbb körülmények közt nyújthat. Sem a
gazdag, virágzó szepesi alföldről, sem pedig
a megmérhetlen lengyel síkról volt valami
látható, és dacára, hogy a hegyesség magas
része napfényben uszott a mélység és pedig:
a közeli völgyek úgy mint a távolabbi síkok,
tömlőt, teljesen összefüggő és mindenütt lát-
szólag egyforma magasságu és színében is
csak jelentéktelen különbözőzeteket felmutató
ködréteggel volt befödve, mely csak pillanat-
nyira sem oszlott szét, hogy az alföld vala-
mely tárgyat szemlélhettük volna. Csak a
szepesi lapályt délről határoló magas hegyesség,
melyhez a királyhegy is tartozik és valamely
magas pontja az árvai kárpátoknak valának
azon távolabbi tárgyak, melyek az általános
ködburkolatból tisztá és határozott körvona-
lakkal kiüntek. De más, nem kevésbé érdekes
természeti tüneményt láthatunk. Ezen egy-
forma, rökönnyödő gözlepel oly családást nyuj-
tott, melynek gyönyörűsége talán a legtisztább
időjárás élvezetének megfelelt, t. i. minden
mélyebb földterület jobbról-balról úgy tűn-
tető elé, mintha roppant nagy ezüst-színű
tóval volna elfedve, melynek közepéből a
Tátrahegyesség óriási, vad, sziklatelt szigetként
kimagaslott; különösen dél felé volt e tenger,
melynek hajjait az északkeletről fuvó gyenge

szellő lassan-lassan tovább hajtá — oly szép,
oly nagyszerű és az illúsió oly tökéletes,
hogy azt jobban kívánni sem lehetne.

A mi azonban dacára e ködfelhőknek
szemeink előtt feltárult, az volt a hegytörzs
maga csúcsainak legtöbb részével, főgerin-
czével és több leiránylási szögletével. A Lom-
niczi csúcs e hegyességben korántsem foglal el
valami uralkodó állást, hogy mindenféle teljes
átekintetet nyújthatna. Mindennek dacára
nem volt az kevés, mit szemünk e helyről
átmérhetett és általában a Tátra-rendszer egész
hosszképét magába zárja. Nem kevésbé kellene
az igazságot jogától megfosztani, ha e szikla-
tömkeleg festői effectusát nem a legnagyobb
elismerésben részesíteném. Mint kapkodtak
keresztül kasul e meztelen éles bércek ki-
mondhatatlan vad körvonalaikkal és mély,
torlódmányokkal feltöltött völgyeikkel, melyekből
itt-ott zöldeskék tengerszem mosolygott! És
e szürke sziklatető — a hegyek büszkesége
— mint emelik fejüket komolyan és busan
égnék és mily haragos ábrázatuk, mintha a
közeli feneketlen örvénybe leendő bukással
öngyilkosokká lenni szándékoznának! Itt áll
jobb kéz felől, ha az ember északnak néz, a
fehértó-csúcs, ennél valamivel közelebb a
vöröstó-csúcs és előtte a rettenetes, soha
meg nem mászott „Karfunkel” tornya. Mellette
áll e tornyok királya: a jégvölgyi csúcs és
mint zárköve e büszke hegyláncnak a nagy
Kriván szépen formált kajlája. Másrészt pedig
sehol jobban mutatkoztatott volna e sajátos
hegyesség jelleme, mint épen itt; ama általános,
csunya fűrészelt hasgatottság és meztelenség,
mely neki a látszatot adja, mintha az ősvilág
összes romboló erejével ezredékeken át dol-
gozott és kifárasztotta volna magát, hogy oly
rettenetesen elpusztítsa; azért nem is láthatni

temesse. A szó teljes értelmében minden ember úgy kerüli őket, mint a pestist és senki sem akarja majd magát a biztos halál torkába vetni.

De, ha azt állítom és meggyőződésem is, hogy a kolera nem ragadós, ezel nem azt akarom mondani, hogy a szükséges és Dr. Koch által proponált óvintézkedések ne fogantassanak, szükségesek ezek minden járvány alkalmával, de szükségesek egyáltalában mindenkor. Én már husz év óta nem engedtem meg betegjeimnek, hogy forralatlan tejet igyanak, sőt meg asványvízzel sem engedtem azt meg, mert sohasem tudhatjuk, vajjon annak a tehennek, melynek tejet isszuk, nincs-e oly betegsége, melyet a tejjel magunkba veszünk.

Az utczák fecskendezésére nézve is tökéletesen egyetértetek Dr. Kochal, mert ez által nagy létszámú a szervek erjedését csak előmozdítjuk. Ez pedig nem csak járvány alkalmával, hanem egyáltalában és mindenkor káros, mert ezáltal különféle materiák föllépését előmozdítjuk. In parentesi ama nézetemnek akarok itt kifejezést adni, hogy én a kolera t. malariának tartom, és hogy következőképen a legjobb szer ellene a kinal, még pedig a bőr alá fecskendezve, a nyomorba hiába viszszük, mert a legtöbb esetben a beteg azonnal kihanyja.

De akár malária legyen a kolera, akár bacillusok idézzék azt elő, a legjobb óvszer ellene a tisztaság és főképen a levegőnek tisztántartása. Erről most már meg van győződve mindenki és kormányok úgy mint községek és egyes emberek is ehhez szorosán tartják magukat. Annál inkább meg nem fogható az, hogy a m. kir. magas ministerium megengedte, hogy f. é. július 10-én a Sio folyót Siófoknál elzárta, úgy hogy az egész Sió medre — Siófoktól egész Szegszárdig — számtalan pocsettakkal telt mocsárrá váljék, ily körülmények közt lehetetlen, hogy a sok ezer mázsa döglött hal, béka, rak stb. malariákat ne idézzon elő a vidéken. Valóban a kolera-nak jobb fészket alig lehetett volna előkészíteni. Pedig Siófok talán az egész országban az egyedüli hely, a hol eddig a kolera labrá kapni nem tudott. Nem volt itt kolera 1831-ben, nem 1848/49-ben, 1866-ban és 1873-ban. 1855-ben ugyan ide is ellátogatott, de akkor is mindössze 29 haláleset fordult elő.

Az emberiség nevében kérve kérem a magas ministeriumot, mentse meg a síomélti vidéket egy irtózatos ragálytól, a melynek az már 1862-ben volt kitéve, mely évben t. i. a Siót szabályozták és mely célból az ugyan-csak nyárán át el volt zárva. Ebben az évben az egész Sió mentén a járvány számtalan embert elragadt és kisebb nagyobb mértékben három éven át dühöngött. A váltóláztól pedig ez idő alatt kevés ember volt ment a vidéken.

Ismétlenül figyelmeztetem tehát a ministeriumot a fenyegető veszélyre, lehetőleg gyors intézkedést kérve.

Dr. Neumann Adolf.

Az osztrák-magyar bank.*)

I.

Az 1878-iki év óta kedvező fordulat állott be a monarchia hitelképességében és a dualisztikus rendszer dacára a külföldi tőkevilág, a monarchia jövőjét biztosítva látja. A monarchia már évek óta nem kénytelen uszora-járadékkölcsönöket kötni, és ha e tekintetben Ausztria valamivel előbbre van Magyarországnál, úgy annak nem Ausztria, hanem mi vagyunk

* E cikkre külön felhívjuk olvasóink figyelmét. Szerk.

szelidebb vonalokban tartott ormot, azért minden csak nyugtalanság a képben és ellentét nélkül vadás! Sehol sem nyugodhatott a szem a nap sugarai alatt zöldső havasi rét derült békén!

Dal nem hangzik e zordon hegyhálmokon; semmi csöngő kiáltás, semmi hangos nyajkolompolás hirdeti itt azt a költői havasi életet, mely az alpeseket oly kedvessé teszi és ezért a téli időben is minden havasi lakós álmaiban tovább él! Itt a természet vén és betegnek és egy szenvedélyesen átél ifjuság romboló iztóttáze által kimerültek látszik! És így e tulajdonságok összege a Tatra-hegységnek bizonyos vad és zord nagyszerűségét kölcsönöz, de szép és vonzó ez által nem lehetett.

A csúcs felülete oly szűkkörű és keskeny, hogy rajta legfeljebb 12 személy összeszorultán veszély nélkül állhatna. A heves és hideg szél, mely most a hegy fölött fúj, tühretelenné tévé a bosszabb tartozkodást a csúcson és kényszerített minket, nehany lábbal lejjebb, déli lejtőjén egy a léghuzamnak kevésbé hozzáférhető helyett fölkeresni, hol ebédünket elköltöttük. Miután ez megtörtént és minden megfigyeltetett, kezdődött a lemenetel, melyet a nehéz felmászás fáradságai dacára vígan folytattunk.

Három órákor ismét a kis Koblbach-völgyben levő tűzkő alatt voltunk, hol fel-öráig pihentünk. Gyors léptekkel egyenesen Tatra-Fürednek indulunk úgy, hogy kalauzaink messze mögöttünk elmaradtak. Öt órákor delután elértük lakásunkat.

Igazán örültem, hogy a nehéz öltözéket és cipőt levette ismét közönséges ruhában emberek közt jelenhettem meg.

okai. A monarchia államhitelének emelése céljából alapított a többi közt az osztrák-magyar bank is, és ha ez az intézet nem felelt meg meg e feladatának, úgy ennek ismét csak mi vagyunk okai, mert részben nem nyújtottunk erre alkalmat, és részben nem tudtuk e feladat teljesítésére kötelezni az intézetet.

Az osztrák-magyar bank tudvalevőleg részvénytársulat 90 millió frt alapítókevel, besorozva 500 frtos, 150 000 részvénybe. Az intézet alapítása abba a korbá esik, mikor Ausztriát a napoleoni hadjáratok penzügyileg teljesen kimerítették és a magantőke támogatására lett utalva. 1816 óta e bank egyre fejlesztette hatalmi állását, és igyekezett magához ragadni fontos és nagy horderejű kiváltságokat. Az a körülmény, hogy a monarchia a banknak 80 millió frttal adósa a legfontosabb kiváltságok egyikébe juttatta az intézetet. A bank ugyanis lemondott az adósság kamatoztatásáról, de azért a többi közt azt a kiváltságot nyerte, hogy saját bankjegyeit nem köteles beváltani.

A bank monopoliuma 1887. d. cz. 31-én lejár. Megújítatik-e vagy sem, az nem tartozik most ide, és csak arra fogunk közleményeinkben szorítkozni, hogy adatokkal illusztráljuk mennyire jogosult, ha a lakosság az osztrák-magyar bank részéről a legnagyobb előzékenységet követeli.

Az osztrák-magyar bank egyik legfontosabb kiváltsága, hogy fizetéseit saját kiadás, kamatozzalán jegyekben eszközölheti, mely jegyek bizonyos forgalmi magasságot tul nem lehetnek. 1883. decz. 31-én a bankjegyforgalom következőleg alakult:

104.596 db 1000 frtos	104.596 000 frt
1.238 274 " 100 "	123.827.400 "
15.203 402 " 10 "	152.034 020 "
16.546.272 db	összértékben 380.457.420 frt

E kamatozzalán bankjegyforgalom tehát a bank részére — lovonva a tőke 5%-nyi kamatozását — 19.022.871 forintnyi kamat-megtakarítást involvált. Ebből azonban levonandó a bankjegy-forgalom fedezetére szolgáló és a bank pinzeiben levő 199.378.868 frt 54 kr., arany és ezüst kamatozásban 4.968.934 frt, úgy, hogy a bankjegy-kiváltságából származó kész haszon az 1883-ik évre levonva az előállítási költségeket is, 9.053.928 frt volt.

Az osztrák-magyar bank egyes üzletágainak közelebbi vizsgálatánál mindenekelőtt a jelzálog-üzlet érdemel kiváló figyelmet. Első sorban szembeötlő, hogy a bankigazgatóság fokozatosan leszállítja jelzálog-kölcsönét. Deczember 31-én a jelzálog-kölcsönök az alábbi evekben következőleg alakultak:

1878-ban	106.010.492.89 frt
1880-ban	97.854.252 66 "
1881-ben	95.307.165 79 "
1882-ben	90.121.939 05 "
1883-ban	86.988.955 84 "

Az 1878-iki évhez képest tehát, mikor az utolsó kiváltság-meghosszabbítás további 10 évre, t. i. 1887. decz. 31-ig, létrejött, a jelzálog-kölcsönök 19.031.537 frt 15 kr., azaz közel egy ötödésszel hanyatlottak. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a birtokosokra igen keves esett a kölcsönök, és főleg a nagy tőke élvezte azokat. A kisbirtokosokra esett ugyanis decz. 31-én:

1878-ban	106 010 492 frt	kölcsönök száma	104 824 917 frt
1880-ban	97 854 252 "	"	5 133 372 "
1881-ben	95 307 165 "	"	5 351 820 "
1882-ben	90 121 939 "	"	5 239 195 "
1883-ban	86 988 955 "	"	5 197 719 "

A fenti megjegyzést azonban még avval kell kiegészítenünk, hogy a bank a közep-nagyságu birtokokat is a kisbirtokokhoz számítja. A valódi viszony sokkal világosabb lesz, ha összehasonlítjuk a jelzálog-kölcsönöket a reájuk eső összegekkel, 1883. deczember 31-én:

kölcsönök száma	összeg frt
5000 frt aluli kölcsön	188 549.740 81
5000 frttól 10 000 frtig	1152 6.958.220 10
10 000 " 20 000 "	754 8.928.220 46
20 000 " 50 000 "	631 18.124.084 56
50 000 " 100 000 "	235 15.421.713 77
100.000 " 500.000 "	139 24.687.259 50
500.000 frton fölül	14 11.319.515 64
Összesen	3113 86.988.955 84

Tehát 86,988,955 forint 84 kr. birtokosok csak 549 740 frt 84 krt, tehát az osztrák és magyar kisbirtokosok csak valamivel kaptak többet egy fel milliónál, a többi a nagybirtokosok és nagytőkének jutott, mely utóbbi a kisbirtokosoknak juttatta ugyan reája eső részét, de már sokkal magasabb kamatokon. Igazságszerűtlen azonban diktálja, hogy azért is kifejezzük elismerésünket, hogy az osztrák-magyar bank a magyar kisbirtokkal szemben sokkal loyálisabban jár el, mint az osztrakkal. Ez kitünik a következő kimutatásból. 1883. decz. 31-én kisbirtokokra következő kölcsönök voltak kiadva:

kölcsönök száma	összeg
Alsó-Ausztriában	20 74.162 32 frt
Stíriában	1 5.251 94 "
Karintiában	— — — "
Krajnában	— — — "
Partvidéken	— — — "
Csehországban	4 19 667 34 "
Morvaországban	4 16.272 73 "
Sziléziában	— — — "
Galicziában	— — — "
Bukovinában	— — — "
Horvátországban	— — — "
Szlavóniában	— — — "
Magyarországon	608 5.082.365 14 "

Tebát osztrák földbirtokra 1883-ban 29 jelzálog-kölcsön esett 115 354 33 frtnyi összeggel, és magyar földbirtokra 5.082.365 frt, azaz huszonegyszer több. (Folyt. köv.)

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Bánát-Ujfalu, július 21-én.

Népnevelésügyi lelkesülő tanítói tábort zászlója alá gyűlt Nagy-Becskerek város községi iskola homlokzatát hús szellőtől leendő nemzetiszínű tricolor lobogókkal díszített, kolozsahis épületébe, népszerű tabornokának Steinbach Antal kir. tanácsos és tanfelügyelőnek örömpillanatot szerzendő.

Torontalmegye nemzet napjszámóinak figyelmet bizalmas értekezletre igénytelen fölhívas köli le.

Fáradságot nem ismerő tanügy-közvitézzei az egybehívas vezényszavára lobogó alá sorakoznak.

Míg a föltczák kövezetén a fogatosa robogásaitól szokatlan a zaj, addig Sokrates templomában a legmelyebb csönd.

Egy összebevegyült háju szellemi munkától gonyedt régi gardából való tanferfu kartarsai feszult figyelmé középette a tanitok jelen egybehívasát hangsúlyozza. Örömet, meglepetést ohajunk szerezni — ugymond — tabornokunknak, oly momentumot, a mely maradó emléket hagyjon maga után. Tabornokunk 25 évi jubíliuma alkalmával tett örök eml-ku alapítványa gyarapításához járuljunk filereinkkel. Nem kincseket rakni — gazdag safarok módjára — jöttünk az alapítvány perselyébe, aidozatunk Isten előtt is sokkal kedvesebb leend, ha erőnkhez mérten urnába vetjük garasainkat. Villámszikrahoz hasonló volt az egybehívték keblükől kitérő öröm és lelkesedés, kiki sietett a fölhívasnak eleget tenni.

Néhány percz alatt az urna tartalma 22 forint és néhány krajczárból állott.

A kis összegnek látszó adomány — a míg a bizottság jelöltje a nemes alapítványozót küldöttségileg megtisztelve fölkernek az adakozók körébe való megjelenésre, a gyűjtés indítványozójának adatott át.

Harsogó háromszoros „Éljen“ rázkodtatta meg a tanterem falait imadásig szerető tabornokunk Steinbach Antalnak körünkbe való megjelenésekor.

Semmi nesz.

A csöndet egy a régi gardából való tanferfu Martin Janos igazgató szaktája meg. — Sugárzó arczáról leolvashatlan gyöngéd bátorsággellett és minden remegésnélküli szónoki határozottsága a midőn szeretett Steinbachunkhoz mélyen átértelt szavai intézte. Az alig megérhető hangja a szónoknak ércesebbé válik, a szavak alhatják a szív legmelyebb rejtekeit.

A pillanatnyi kitörés párosulva a meghatottság jelenetével legmagasabb pontjait akkor érte el, a midőn azon kis összeg — lelki testvérünknek magasztos szavaival élve — „szeretett kollegánk“ kezébe tétetett le.

A meghatottság leirhatlan.

Azon ferfu, a kinek szívet az életben talán egy jelenet sem lagyithatta meg annyira, mint a jelen ritka momentum, örömtől áthatva, mondhatni megtörve, bölcsességet sugárzó tiszta és magas homlokát felfelé fordítá, hogy a kristályszemekből arczára lepergő könygyöngyöknek szabad folyást hagyjon!

Oh! mily isteni látvány, mily fenséges pillanat volt ez!

Az ablakok redőin át a lemenő nap fénysugarait átbozsajtozta, hadd legyenek szemtanui ezen megható eseménynek.

Körülnéztem.

Hány szem nem maradt könytelenül, hány keblét nem hatotta át a jelenet magasztossága ezen fényes mozzanat alatt!

De az egyén lelki ereje a könyeken is győz. Ünnepeitünk szelid arczat ujbol fénysugarak környeztik, kövitézei fölé fordul és mint egyike a régi gardából kinyitkozottja: „mienk marad ezutánra is“. Buszken megvallja — és teljes igazsággal is, — hogy nincs megye széles e hazában a hol a tanitók kivétel nélkül oly ragaszkodást és szeretetet tanusitanának főnökjük irányába, mint Torontalmegye tanitói tanfelügyelője iránt, de viszont büszkén megvallja azt is, hogy Magyarország egy tanfelügyelőjének sem engedi az elsőégi jogot a tekintetben, hogy hübb ragaszkodást és önzetlenebb szeretetet tanusitana tanitói irányába, mint éppen ő.

Le a kalappal!

Egy a társadalmi állásban oly magas állást foglaló tekintély leszáll hozzánk szerény nemzet napjszámóihoz; e fényes bizonyíték páratlan. Tartása is a Mindenható Steinbach Antal urunkat az emberi kor legvégsőbb háttáráig hazájának díszére, nemes családjának örömére, a tanügynek és az őt szerető tanitók-nak hasznára övé leszünk mi, miénknek kérjük őt ezutánra is.

Parányi személyem Steinbach Antalra itt sem késik egy szívből fakadó „Éljen soká!“ tanügyünk ezen farsadhatatlan apostolára emelni.

Bontilovics Gusztáv.

Vasuti ügyek.

(Budapestről Vácra, Verőczére, N.-

Marosra és Szobbra vasárnapokon és ünnepeken kiadandó menet és tértíjegyek.) A budapesti allomáson a nyári időtartamra minden vasár- és ünneppnapokon a 8. sz. rendes személyvonathoz Vác, Verőcze, N.-Maros és Szobba állomásokra mérsékelt II. és III. osztályú menet-tértíjegyek fognak kiadni, azon megjegyzéssel, hogy ezen mérsékelt jegyek csakis ugyanazon napon való visszautazásra a 7. számú személyvonatnál érvényvel fognak birni.

E jegyek ára a menét és visszajövetelre nézvé következők, úgy mint:

Bpestről Vácra és vissza	II. osztály. frt.	III. osztály. kr.
Verőczére	1.20	—,80
N.-Marosra	1.50	1.—
Szobbra	1.80	1.20

HIRHARANG.

* **Hertelendy József.** megyénk főispánja Orsó Matyas Ieközönt megyei aljegyző helyébe Balogh Karoly közig. gyakor-nokot helyettesítette; Vuchetich József nagy-kikindai szolgabíró-segedet pedig tb. szolgabíróva nevezte ki.

* **Köszönet.** A „Délmagyarországi tanító-egylet“ Nagy-Becskerek városában f. é. július 14—16-án tartott közgyűléset rendező helyi bizottság kedves köteleességét teljesít, midőn a fent nevezett gyűlés alkalmával tartott jótékonycselemlük edvelői színi előadásban szereplőknek, névszerint Almásy Eleknek ő nagyságának, ki ezen színi előadás rendezője, a színikör mindenkit meglepő gyönyörű feldisítője volt; — Nédits Mariska és Eckstein Jeny kisasszonyoknak, továbbá ifj. Vécsey István, Horváth Adolf, Turkl Nándor, ifj. Demkó Pal, Szávits Sándor, Dr. Orsó Matyas uraknak szíves közreműködésükért e helyen is mély köszönetét nyilvánítja. — Nem mulaszthatja a helyi bizottság halás köszönetét nyilvánítani e helyen Nagy-Becskerek város képviselőtestületének, Torontalmegyei hitelbank s a nagy-beckerek-i takaré- és előleg-egyletnek, mint részvénytársulatnak, a segély-alapra s a költségek fedezésére tett nemes adományaiért; a város polgármesterének tek. Kulifay Lajos urnak, a városi tanácssteremben levő székek s padok átengedéseért; — a város közönségének, hogy jelen volt vendégeinket szíves vendégiszere-tettel fogadta s ügyünk iránt mindvégig a legelénkebb érdeklődést tanusította; — azon polgaroknak, kik a helyi bizottságot vendégeink elszállásolása tekintetéből lakas keresésben segítettek, s a rendezésben tevékeny részt vettek. Az e részben buzógkodók közül igen sokat kellene felemlíteni, kik tevékenységüknek jelet adtak, itt azonban különösen kiemeljük Mattavovszky Andras, Gerner Ferencz, Fritz Janos, Naszke Karoly, Szávits Sándor, Partilla Géza, Oidal Antal és Lukits Dusán urakat. Köszönetünket fejezzük ki azon uraknak, kik a táncszteley alkalmával — már fiatal pezsgő véréknél fogva is — közremű-ködtek u. m. Eisenstatter Béla, Horváth Adolf, ifj. Demkó Pal, Karattur Arthur, ifj. Steinbach Antal és a többi; — a casinó tarsulatnak a termek díj nélküli átengedéseért; — a nagy-beckerek-i jótékony nőegyletnek s különösen annak elnöke Vécsey Eleonora ő nagyságának s az egylet választmányának, kik teljes számban megjelenve fogadták a „kisdédóvoda“ helyiségében a nagy számmal megjelent vendégeket, a kiknek tiszteletére a kis gyermekekkel Wiltschgo testvér kisasszonyok remek előadást tartottak; — nsgos Schaffer Antal pápai kamarás, esperes-plebános urnak, mint a zárdai iskola igazgatójának a megjelent vendégek fogadásáért; — a szerb női választmányának, annak elnöke Popovits Axentné ő nagyságának, ki a női kezi munka kiállítás termében fogadta a nagy gyűlés tagjait; tek. Sreitmann Antal gymnasiumi rajztanár urnak, ki vendégeinket a szöví iskolában fogadta s ott magyarzataival lekötötte a jelen voltak figyelmét; — a n.-beckerek-i dalárdának, az ismerkedési estélyen s a nagy-beckerek-i munkásegylet dalkörének folyó hó 16-án Ellmer-nél tett közreműködésükért; t. Rósa Ferencz urnak a „színkör“ ingyen való átengedéséért; — t. Gruber János vasuti állomás főnök urnak az ind-ház feldisítéséért. Nem fejezhetjük be azonban közleményünket a nélkül, hogy meg ne emlékezzünk szerette tisztelt tanfelügyelőnk nsgos. kir. tan. Steinbach Antal urtól, ki a tanszerkiállításal egybekapcsolt gyermekjáték s műmetszeti tárgyak beszerzése, — rendezése körül kiváló érdemet szerzett; — nem a nélkül, hogy meg ne emlékezzünk mind azokról, kik tanszerkiállításunk fenntétele iránt érdeklődtek. Köszönetet szavazunk tehát mind szerette tisztelt tanfelügyelőnknek nsgos Steinbach Antal urnak, mind a kiállítók mindgyükének, úgy a vidéki-, mint a helybelieknek, különösen Stampfl K. pozsonyi könyvkereskedő urnak, ki a kiállított 18 frt 50 kr. áru tárgyakat a helyi tanszerkiállításnak ajándékozta; továbbá Mangold L., Weisz I., Gröcsics, Szekulesz E., Grünbaum A., Petzl mérnök és Dr. Riesz ezred-orvos urnak a kiállított tárgyakért, melylyel a látogató közönséget lebilincselte, Jeszenszky N., Eisenstädter B., Oblat S., Jokly Zs., Grün

M. Partillo G., Löffler J., Ambrózy J., Márkus E., Balugovics gépész stb. uraknak. Fogadják pártfogásuk, részvétükért a helyi bizottság hálas köszönetét; fardozásaikert jutalmazza az ég! — A helyi bizottság.

* **Mihálovits József** zagrábbi bismok-érek 4 emineciája, Torontál megye szinügyi bizottságának 1000 frtot adományozott. Alig találunk eléggé méltányló szavakat e nemes hazafői áldozatkészség kiemelésére, akkor, mikor többen, kik hasonló szerencsés, sőt szerencsésebb anyagi viszonyok között élnek, őrösen küldötték vissza aláírási iverket. Az ég áldását kérjük e hazafias és fennkölt lelkületű főpapra.

* **Ami városunk és környéke egészségi állapotát** illeti, az, hála Istennek, teljesen kielégítő. Egyáltalán városunk még mindig szerencsés volt annyiban, miszerint őt eddig sem elemi csapások, sem járványos betegségek nem kerestek fel. És ha azokból mutatkozott is valami, az, aránytalanul a többi a vészől felkeresett helységekhez, számba sem vehető volt. Tehát városunk és vidéke fölött egészséges levegő jár s így nem kell egyébb, mint a lakók részéről tisztaság fenntartása és a mérsékletes életmód ápolása.

* **Meghívás.** A „Torontál megyei gazdasági egyesület” választmánya által a megyei mezőgazdasági hitelszervezet kérdésében és ezzel kapcsolatosan a közösi takarékpénztárak behozatala tárgyában véleményadásra kiküldött bizottság tagjai, úgymint: Tallián Bela, Rónay Jenő, Poroszkay Bela, Bakalovich Ágost, Mencer Lipót, Fuchs Sebő, Dr. Demko Pal, Ormódy Imre, Jenovay Imre és Verscsay Gyula urak ezennel felkértek, hogy a jelzett ügyeknél tárgyalása végett szerdán, 1884. évi július 30-án, délutáni 4 órakor, a megye haz nagy termében megjelenni sziveskedjenek. — N. Beeskerek, 1884. július hó 24. — Pap Simon, bizottsági elnök.

* **Az arankavidéki belvízvéd és levezetési társulat** f. é. július 5-én felvett jegyzőkönyve f. é. július 19-ike óta számítható 30 napon át az alispáni irodában betekinthező.

* **A királylátogatáshoz.** Budapesti lapokban a következőket olvassuk: Ő felsége az eddigi megállapodások szerint augusztus 19-én reggel Ischlből Bécsbe érkezik s onnan a csapatok megtekintése végett a brucki táborba megy. Augusztus 20-án Temesvárra utazik a király az ott végbemenő nagy gyakorlatra. Ezek a manőverek hét napig tartanak. Augusztus 28-án Aradon lesz a király, hol a pihenő napokkal együtt kilenc napot szánnak a hadgyakorlatokra. Az utolsó hét nap alatt az aradi városban fog lakni az uralkodó; kíséretében lesz József főherceg is, ki már augusztus 27-én jön Aradra. József főherceget mint honvédszereplőnek megkerése már jelezte is a városi elszállásolási hivatalnál. József főherceget egész táborakáival jón. Kíséretében lesznek: Graef lovassági tabornok és a honvédség helyettes-főparancsnoka, báró Nyáry tabornok a főherceget udvarmestere, továbbá két törzéstiszt, nemkülömben számos segéd- és parancsoltiszt.

* **Trefort Ágost,** vallás és közoktatási magyar kir. minster ur ő nagyméltósága a következő levelet intézte ngos öv. Stageschmidt Pálné, szul. Napholz Paulina urnőhöz: (24307. sz.) „Middn a Nagyságod által a nagy-beeskereki közösi főgymnasium szegény tanulóinak számára tett 5000 frtos ösztöndíj alapítványáról szóló oklevelek tartalmát örömdetes tudomásul vévén, azt megerősitem, egyuttal engedje meg, hogy ezen tetemes összegü nemes szívu alapítvány letételeért a tanuló ifjuság érdekében a legmelegebb elismerésemet Nagyságodnak ezennel kifejezhessem. — Budapest, 1884. évi július hó 8-án. Trefort, s. k.”

* **Ministeri köszönet.** Csiky Albin, zombolyai gyógyszerésznek azert, mert a legszorgalmasabb és a magyar nyelvben legelőbber haladó zombolyai közösi polgári iskolai tanuló jutalmazására 1884/5. tanévtől kezdve folytatolag 4 évig, évenként 25 frtot ajánlott fel, a vallás- és közoktatásügyi m. k. minster részéről köszönet nyilvánított.

* **Simor János hercegprímás** pásztorlelveben adja tudtul egyházmegyéje papjainak és tanítóinak, hogy a „Magyarors. latin és görög szert. római katolikus tanítók segélyalapjának” alapszabályait a minster megerősítette, s a legmelegebb hangon szólítja föl a címzeteket, hogy az alapot teljes erejükkel támogassák.

* **A budapesti reform. theologiai intézetben** a jövő 1884/5. tanévben 10 jótéteményes hely, melyekkel ingyen lakás, fűtés, kiszolgálás és tandíjmentesség van összekötve, üresedésbe jő. Elsőséggel bírnak a dunamelléki egyház-kerületből való ifjak. A folyamodványok érettségi és vagyoni bizonyítványnyal felszerelve, az intézet igazgatóságához (Kálmintér 7. sz.) auguszt. 24-ig küldendők be.

* **Az egyetemi szemkórház** e hó végén a hatvani- és újvilág utca sarkán levő egyetemi épületből az orvoskari telepen, üllőit-ut 26. sz. a. ujonnan felépült és berendezett helyiségekbe fog átköltözni, hol is a szembetegek augusztus hó 1-től fogva délelőtt 1/2-1-től 1/2-12-ig jelentkezhetnek.

* **Starcevicsek a cseh-magyar barátságról.** Ama szives fogadtatás alkalmából, melyben a magyarok Prágában részváltak, Starcevicsek lapja, a „Szloboda” a következő gunyos megjegyzéssel adja ki az arról hirt hozó táviratot: „Par nobile fratrum”. Starcevic uraimék természetesen csak a horvátot ismerik el nemzetnek és sem a déli szlavokról, sem a csehekről, szerbekről nem

akarnak semmit sem tudni. Magyarország iránt láplál érzelmeiket pedig amugy is jól ismeri mindenki.

* **A kitüntetett plewnai hős.** Ghazi Osman pasát, mint Konstantinápolyból jelentik, király ő felsége a Szent István-rend nagykeresztjével tüntette ki.

* **Az orvos- és természettudósok vándorgyűlése** alkalmából Buziáson már gondoskodva lett mintegy 300 vendég befogadásáról. Ha több vendég jön, ugy ezek is elszállásoltanak. Az ottani helyi bizottság gondoskodott arról is, hogy a vendéglősök mérsekelt áron szolgáltatassák ki az ételeket és italokat a vendégeknek. A vándorgyűlés tagjait a buziai bizottság már a lemesvári pályaudvaron fogja fogadni és kocsiokon Buziásra kiseri. — Temesvártól a vándorgyűlési ülések a főreáliskolában fognak tartani, dr. Laky Matyas igazgató már kijelölte az e czélra szolgáló helyiségeket. A helybeli természettudományi társulat küldöttségét fogja fogadni a vendégek.

* **A choleraórl** érkezett magánhírek a helyzetet igen komolynak tüntetik fel. Egyes, Párisból érkezett utazók már több nappal ez-eltől állítottak, hogy a francia fővárosban is fordultak már elő cholera-esetek. De e híreszteléseket eddigelő a Párisban levő hírlapudósítók nem erősítették meg. De a „N. Freie Presse”-nek július 22-én estéről kelt távirata szerint július 18-án Párisban három személy halt meg hivatalosan constatat „szörvényos” choleraóban és a közegészségi hivatal statiszticai heti kimutatasa szerint a cholera-esetek gyakran fordulnak elő.

* **Rablótámadás Szegeden.** Vakmerő gonosztevő került jul. 20 an ejjel a szegedi rendőrség kezebe. A szentháromság-utca felé haladt a belvárosi őrjárat ejfeltájban, midőn a közelből egyszerre segélykiáltások törtek elő „Rabló, rabló!” hangzott föl s a kiáltások nyomán az őrjárat egy dulakodó embercsopontra akadt. Harom ember védekezett a gonosztevő ellen, kit a rendőrség Csányi Mihály személyében kézrekerített. A megtámadottak: Kiss Ferenc vállalkozó és Palotás Mihály közműves legény voltak, a harmadik, ki a dulakodásban részt vett, Holló Árpád később érkezett oda a támadás zajára. A megtámadottak következőképen beszéltek el az esetet: A szent-háromság-utca egyik korcsmájából jöttek ki, a hol a támadó szintén jelen volt. Midőn Kiss Ferenc fizetett, Csányi Mihály hirtelen föltek helyéről és távozott. Mit sem sejtve fogták el ők is nem sokára az ivó, a hol a támadó valószínűleg meglátta Kiss Ferenc pénzt, mert leselhelyéről, a hol rajuk várakozott, Kiss Ferencet támadta meg előbb. Palotás Mihály közbevetette magát és megkezdődött a harc. A vakmerő támadó mindkettőjüket győzte ököllal s már-már fölükerekedett, midőn a zajra Holló Árpád s majd az őrjárat elősietett. A vakmerő rablót átadják a fenytől törvénynek.

* **Magyar cigány a külföldön.** Arany Ferkó budapesti bandája most Lüneburgban működik, mint onnan írják, még pedig nagy tetszés mellett. Előbb Rathenowban játszottak és az odaváló lapok, melyeket szintén megküldtek nekünk, nem győzik eléggé dicsérni a kek atillas, piros nadrágos cigányokat.

* **A szingháljak.** A Hagenbeck Károly vezetése alatt europai körutra indult nagy szinghál karaván, mely Budapestén az állatkertben uti fel tanyáját, s ott jul. 24-étől kezdve látható, folyó hó 23-án reggel 5 óra 37 perczkor érkeztek meg külön vonaton B-csből és Rakoson szállak ki. Az előadások már megkezdődnek egy külön ez alkalomra meghívott tartsaság előtt. Hagenbeck meghoztja Bingusz Ede erre a külön előadásra, melyben a szinghál karaván szakadatlan sorban összes produkcióit bemutatja, a sajtó képviselőin kívül meghitja a kir. magyar természettudományi társulatot, a földtani társulatot, továbbá a Kisfaludy-, Petöfi- és magyar afrikai társulatot.

Torontál megye bizottságának

1884. évi július hó 17-én tartott ülésének tárgyszorozata.

Adóügyek.

1. Czrepaja község behajthatlan adó leírása tárgyában. — Leiratik.
2. Nagy-Kikinda község hason ügye. — Leiratik.
3. Nagy-Kikinda község hason ügye. — Leiratik.
4. Faber Mark nagy-beeskereki lakos hason ügye. — Leiratik.
5. Putnik Nicolae margiticzai lakos hason ügye. — Leiratik.
6. Lutakovics János rudnai lakos hason ügye. — Leiratik és a m. kir. belügyministeriumnak felterjesztetik.
7. Jankovics Lipót franyovai lakos felebbezése a hadmentességi díj ellen. — Elutasítottak.
8. Baudal Pavle perlaszi lakos hason ügye. — Elutasítottak.
9. Jerinkics Demeter nagy-kikindai lakos hason ügye. — Elutasítottak.
10. Bobernak Nicolai szerb - nagy - szent - miklósi lakos hason ügye. — Elutasítottak.
11. Peszarszky Omer franyovai lakos hason ügye. — Elutasítottak.
12. Szerb-Szent-Péter német község adó könyvkülönbése tárgyában. — Pénzügyministernek felterjesztetik.
13. Pomorisatz Laza kanaki lakos elleni megindítandó dologi végrehajtás tárgyában. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
14. Mihályov Zsófia kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
15. Radoszav Maksa kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.

16. Radoszav Nisza kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
17. Taresul Sándor kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
18. Markov Partha kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
19. Alexics Pera kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
20. Muntyan Józsa kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
21. Jovanov Puja kanaki lakos hason ügye. — Dologi végrehajtás elrendeltetik.
22. Eckstein Adolf Elisenhein község italmérsi jogberlet utáni jövedelem tárgyában. — Elutasítottak.
23. Katszka János zombolyi pékmester felebbezése az 1883. évi I. osztályu kereseti adó ellen. — Elutasítottak.
24. Iszakovics Milán antalfalvai lakos adóhátralékai tárgyában. — Fél és kir. adófelügyelő értesítettik.
25. Rónay János örökösei, kis-zombori lakosok hason ügye. — Tudomásul vétetik, fél és kir. adófelügyelő értesítettik.
26. Stojánovics Mária nagy-beeskereki háztulajdonosnő felebbezése az 1882. évi házbéradó ellen. — Elutasítottak.
27. Kohn J. L. orlovati terménykereskedő jövedelmi adó elleni felebbezése. — Elutasítottak.
28. Baulaki szolgabíró jelentése, hogy az ottani adóvégrehajtó lekészött. — Tudomásul vétetik.
29. Kir. adófelügyelőnek félelvi szakjelentése. — Tudomásul vétetik.

Közmunka és közlekedési ügyek.

1. Közmunka- és közlekedési m. kir. minsterim folyó évi 20.701. számú intézvénye a Perjámos és Szemlak községek közti komp vám megállapítása tárgyában. — Tudomásul vétetik és alispánnak kiadatik.
2. Közmunka- és közlekedési m. kir. minsterium folyó évi 19.998. számú intézvénye Freund Nándor vállalkozó részére egy újabb 4490 frtnyi hitelnyitás engedélyezése tárgyában. — Tudomásul vétetik.
3. Enyedy Albert kir. főmérnök betervezett 1884. évi I. felére szóló jelentését. — Tudomásul vétetik s utasítottak, az alispánnak a le nem szolgált közmunka felett kimutatást adni.

Közoktatási ügyek.

1. Közoktatási m. kir. minster ur ő nagym. folyó évi június hó 27-én 20.528. szám alatt kelt Stakits Dusan dollovai közösi tanító fizetésének felemelésére vonatkozó rendelete. — Tudomásul vétetik.
2. Vallás- és közoktatási m. kir. minster ur ő nm. folyó évi július hó 4-én 22670. szám alatt kelt Trailezku Lázár kis-töraki gör. kel. tanító fegyelmi ügyére vonatkozó rendelete. — Tudomásul vétetik.
3. Bocsar községi képviselő testületének hozott határozata, mely szerint az othhelyt létező róm. kath. és gör. kel. hitfelekezeti iskolákat közösgévé deklarálja. — Elutasítottak.
4. Rapos Pál antalfalvai közösi tanítónak véglegesítése. — Közoktatási m. kir. minsteriumnak felterjesztetik.
5. Franz János mokriini közösi tanítónak történt megválasztása. — Jóváhagyatik.
6. Rudolfsnagdn községben folyó évi szeptember hó 1-én életbelépendő új tanostályba alkalmazandó tanító évi fizetéséről szóló tanítói díjvel helyben hagyása tárgyában. — Jóváhagyatik.
7. A náköfalvi községi iskola 1882/83. tanévi számadása. — Helybenhagyatik.
8. A hajducsizai községi iskola 1882/83. tanévi számadása. — Helybenhagyatik.
9. Az öffeniczai községi iskola 1882/83. tanévi számadása. — Helybenhagyatik.
10. Tanfelügyelői félelvi jelentés. — Tudomásul vétetik.

Árvaügyek.

1. Az árvaszéki alnőknek folyó évi első felére szóló jelentése. — Tudomásul vétetik.
2. A nagy-beeskereki városi árvaszékek hasonló jelentése. — M. kir. belügyministernek felterjesztetik.

Börtön ügy.

1. A kir. ügyész havi jelentése. — Tudomásul vétetik.

Közegészségi ügy.

1. A megyei főorvos havi jelentése. — Tudomásul vétetik.

Fegyelmi és felebbezett ügyek.

1. Bánát-Komlós község felfolyomása Szika Károly illetősége tárgyában. — Alispáni határozat helybenhagyatik.
2. Maksa János pancsovai lakos felebbezése Csebzán született Módosan Jelena kiházasítási illetményének kiadattasa iránt. — Helybenhagyatik.
3. Faltin Frigyes alibunári lakos felfolyomása korcsmaüzletének bezárattasa tárgyában. — Helybenhagyatik.
4. Jegyzőkönyvi panasza Lakics Józsa mellencezi lakosnak Sargó Antal mokriini ügyvéd ellen. — Bírószághoz áttétetik.
5. A nagy-beeskereki kir. kincstári uradalom felebbezése az ellemér-écsaki belvíz ügyben hozott határozat ellen. — Elutasítottak.
6. Popovics Livius és társai bánát-komlós lakosoknak a bánát-komlói uradalom elleni munkabér iránti ügyében utóbbi által a másodfoku alispáni határozat ellen beadott felebbezés. — Elutasítottak.
7. A kincstári jóságigazgatóságnak Stumpfhauser Antal és Merkle Márton elleni személyes jellegű korcsma bezárattasa iránti ügye. — Alispánnak kiadatik.
8. Bekits György nagy-gaji lakosnak Halasz István segédszolgabíró elleni panaszos ügye. — Alispánnak kiadatik.
9. Petrovics Vászsa szerb-szent-mártoni lakosnak Szerb-Szent-Márton község igazolóválasztmány határozata elleni felebbezése. — Helybenhagyatik.
10. Nagy Beeskerek városának felebbezése a folyó évi 580-243. kbg. szám alatt kelt határozat ellen Kéler Ákos nagy-beeskereki lakos megyei alügyésznek a reá kivetett közösi és megyei pótdónak leirattasa iránti ügyében. — Felterjesztetik.
11. A párdányi kir. kincstári uradalomnak felebbezése a folyó évi 826-309. kbg. számú határozat ellen, az

O-Telek - Tamásfalvi úton 3 dobogó építése iránti ügyében. — Viszautasítottak.

Az alibunári szolgabíró fölterjeszti Pavlovits Misó és társai lajosfalvi lakosoknak a Ferdinandfalva községe által reájuk rótt mezei rendőrségi illetmények leszállittasa iránti kérelmük tárgyában, az összes iratokat. — Elutasítottak.

Perisits Pál boosári lakosnak felebbezése a 6578-884. számú alispáni határozat ellen. — Helybenhagyatik. A megye alispánjának előterjesztése a f. é. 408-1237. kbg. számú határozatnak kijavittasa iránt, a Gross József oppovai lakos ellen, Klein Borbála ugyanottani lakosnő által regáljog esonkítás miatt folyamatba tett panaszos ügyben. — Helybenhagyatik.

A megye alispánja fölterjeszti a Milosev Jon és Petrov Jon gaádi községi bíró és esküdt elleni fegyelmi ügyben a jogérvényes II. foku határozatot. — Tudomásul vétetik.

A t. kanizsai szolgabíró fölterjeszti Tallián Vilma és érdektársai t. kanizsai lakosoknak, községi adójuk leszállittasa iránti ügyükben a kiegszített összes iratokat. — Kir. adófelügyelőnek kiadatik.

Kovács Gábor debreczeni lakosnak mint a Tisza biztosító társaság képviselőjének felebbezése a 10450-84. számú alispáni határozat, melyben értesítve lett, hogy Páffy Imre árvaszéki alnőknek fizetéséből, miután az előbbi foglalás 1883. végével érvényét veszítette s újabb nem fogantatosított, annak alapján kielégítést nem nyerhet. — Helybenhagyatik.

Hadkötelesek ügyei.

- Osztoin Milán mellencezi lakos nősülési kérvénye. — Elutasítottak.
- Schosdjan Jován dolovai lakos hason ügye. — Elutasítottak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A „**Vasárnapi Ujság**” július 6-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Tánics Mihály. — Batárd. Az „Alice” címü verses regény II. énekéből. Kacziány Gézáról. — Huszárvitézség 1849-ben. Chernel Kálmántól. — Nehány nap Korfuban és néhány óra Albániában. Rudolf főherceg trónörökös keleti utazásából. — Forster Dora. (Képpel.) Angol regény. Irtá Besant Walter. Első fejezet. Szent-Iván-éj 1703-ban. — Egyveleg. — Magyar választások angol szemmel nézve. — A szepes-béai cseppkőbarlang. Hazay Gyulától. — Vilmos Sándor Károly örömlai herceg, Hollandia trónörökös. — Irodalom és művészet. — Közintézetek. — Mi ujság? — Halálhírek. — Szerkesztői mondánivaló. — Sakkjáték. — Heti napár. Képek: Tánics Mihály. — Sétatér Korfuban. Korfui lakosok. Kápolna Korfu mellett. Korfu kikötője. Korfui tájkép. Korfui leány. — A szepes-béai barlang. 1. Árpád sisakja. 2. Az „Ekszer-szekrény”. 3. Oszlopok. 4. Hableányok hazája. 5. Szobor. — Képviseleválasztás Magyarországon. 1. Kijelölő értekezlet. 2. Választásra menő szavazók. 3. Korteszédes. 4. Összevezett pártfelek. 5. Körmenet a megválasztott képviselőkkel. Egy választó otthon, a szavazás után.

A „**Vasárnapi Ujság**” előfizetési ára negyedévre 2 forint, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 forint. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félre 1 frt.

Ifj. Nagel Ottó kiadásában, Budapestben a nemzeti színház bérházában. Megjelent a Magyar általános evező 15-ik füzet. Szerkeszti KNORR ALAJOS. A lizenötödik füzet a közlekedési intézetek ismertetésével kezdődik. Szól a pódgyász szállittásról, halottak szállittásáról, hintók, jarművek szállittásáról, élő állatok szállittásáról, az áruszállittásról; értekezik a hajózásról, ismerteteti annak szabályait és az osztrák-magyar birodalomban létező három nagy gőzhajózási társulat járatait. Azután áttér a pénz és pénzürtékek ismertetésére, hozza a magyar és osztrák pénzek leirattat, ismertet a külföldi arany és ezüst pénzeket és pedig a világ mind az öt részéből; azután szól a mértékekről és súlyokról, közli a régi és új mértékek viszonyait, és pedig a hosszmetékek, térmértékek, köbmértékek, súlymértékek, és erőmértékekre nézve, ismertet az új mértékeket és súlyokat és ezt követve a külföldi mértékeket és súlyokat, végre ismertet a magyar és osztrák állampapirokat és egyéb magyar és osztrák értékpapirokat. Ezen érdekes tartalmú füzet ára 30 kr. Ugyan ezen kiadónál kapható az Önügyvéd címü közhasznu mű füzetekben, felkötötben és egész kötetben, füze vagy diszkötésben.

A „**Magyar Háziasszony**.” Az e cím alatt Budapestben megjelenő háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapnak, mely a magyar gazdaszonyok országos egyletének hivatalos közlönye, — előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizetheti legészserűbben postautvány által a „Magyar Háziasszony” kiadóhivatalához Budapestben, váczsi körut 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezekt — legészserűbben levelező lappal — fordulnak.

Uj könyvek.

- A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben, újabb megjelentek:
- Az OLCsÓ KÖNYVTÁR. Szerkeszti Gyulai Pál 175—181. füzet.
175. füzet. Roscher Vilmos: „A nemzetgazdaság a klasszikai ókorban” Németből ford. M. G. Füzve 20 kr.
  176. „Theuriet: „A hableány” Beszély. Franciaából ford. Sz. E. Füzve 30 kr.
  177. „Gaskellné: „Cranford” Regény. Angolból ford. Belényesi Gábor. Füzve 60 kr.
  178. „Ebers György: „Egy szó.” Regény. Németből fordította Kacziány Géza. Füzve 80 kr.
  179. „Malot Hector: „A szépség vonzereje” Franciaából ford. Sz. E. Füzve 80 kr.
  180. „Wieland: „Az Ábdríták.” Ford. Farkas Albert. Füzve 1 frt.
  181. „Gyöngyösi István: „Ének Thököly Imre és Zrinyi Ilona házasságáról.” (1683.) Egykorú kéziratokból kiadta és jegyzetekkel kísérté Háhn Adolf. Füzve 30 kr.

4628. sz. tkvi 1884.

(270—1.1)

Arverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a zagrabi káptalan módosi uradalma végrehajtónak, Braun Matyás és Braun Anna örökösai végrehajtást szenvedettek elleni 521 frt 48 kr. tőke, ennek 1881. évi december 17-től számított 5% kamatai, 28 frt 93 kr. perbeli, 15 frt 72 kr. eddigi és 13 frt 80 krban ezennel megállapított árverés kérését költség iránti végrehajtási ügyében a módosi kir. járásbírósg területéhez tartozó, Istvánföld község 274. sz. tkvben A. I. a. felvett 280. öi. sz. beltelkes háznak 580 frt 50 kr. becsárban — és A. II. a. felvett 332/260. hr. sz. legelőnek 273 frt 50 kr. becsárban, — a Torontálmegye összesített árverésére mint csatlakozott végrehajtó 148 frt 78 kr. s járulékaival behajtása céljából is egyidejűlegesen való nyilvános elárverezése ezennel elrendeltetik és annak foganatosítására a határidő 1884. évi **augusztus** hó 22-ik napjának, d. e. 10 órájára, Istvánföld község házában hivatalos helyiségében kitűztetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitélt becsár, a melyen alul is az árverésre kitézött birtokok eladatni fognak.

2. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át, vagyis 58 frtot, és 28 forintot az árverés megkezdése előtt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.
Módoson, 1884. évi május hó 2-án.

4736. sz. 1884.

(267—1.1)

Arverési hirdetményi kivonat.

A n.-becskereki kir. e. f. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fuleky Borbála, n.-becskereki lakos végrehajtónak, Gyakits Geza végrehajtást szenvedő elleni 150 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, egyidejűleg a n.-becskereki kincstári uradalomnak 155 frt 91 kr., 692 frt 5 kr. és 345 frt 97²/₁₀ kr. tőkeköveteléseit és jár. iránti végrehajtási ügyében is a n.-becskereki kir. tszék, a n.-becskereki kir. járásbírósg területén lévő, N.-Becskerek városában, illetve határában fekvő, az 1292. sz. tkvben A. I. 1328. öi. sz. a. foglalt ház és udvarra 720 frtban, — az ugyanitt A. t. 6877/c. r. sz. a. foglalt 200 □-ölnyi szőlőre 21 frt 60 krban, — az ugyanitt A. II. 4103/b/c. r. sz. a. foglalt 500 □-ölnyi szürure 72 frt 60 krban — és az ugyanitt 7010/b., 7396/a., 7916/a. és 8577/b. r. sz. a. foglalt fél telek felének egy harmad részére 741 frt 20 krban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi **augusztus** hó 26-ik napján, d. u. 3 órakor, ezen kir. e. f. tszék tkvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 72 forintot, illetve 2 frt 16 krt, 7 frt 26 krt és 74 forint 12 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. törv. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a n.-becskereki e. f. kir. tszék tkvi osztályának 1884. évi május hó 28-án tartott ülésében.

2865. sz. v. 1884.

Hirdetmény.

(251—3.3)

Reiter Ignác török-becsei kereskedőnek 2865./1884. sz. a. benyújtott kérvénye folytán egy birtokból állólag elvesztett következő szövegű váltó-úrlapra, illetve elfogadványra nézve:

18— Pr. 2500 ft. — zahlen Sie gegen diesen Prima-Wechsel an die Ordre ——— die Summe von Zweitausendfunfhundert Gulden ö. W. den Werth — und stellen ihn auf Rechnung — Bericht Minka Reiter s. k.
Herr — in — angenommen Ignác Reiter s. k.
(a váltó hatán) Benj. Reiter.

azalóli kir. törvényszéknek mint váltóbírósnak, a megsemmisítési eljárás megindítván, ezen hirdetmény által a jelzett váltó-úrlap illetve elfogadvány birtokosa felszólítatik, hogy igényeit az úrlap illetve elfogadvány felmutatása mellett 45 nap alatt oly bizonyosan bejelentse, a minthogy az esetben ha birtokosul senki sem jelentkeznék, fenti váltó-úrlap illetve elfogadvány semmisnek fogna nyilvánítani.

Kelt N.-Becskereken a kir. e. f. törvényszék mint váltó-bírósg 1884. évi június hó 21-én tartott üléséből.

Várady M.
kir. törvényszéki elnök.

644. sz. k. 1884.

Pályázat.

(266—3.2)

Rudolfsgnad községben üresedésben lévő községi orvosi állomás betöltendő lévén, a választás határidőül f. évi **augusztus** hó 15-én, reggel 9 órája, Rudolfsgnad községhezánál kitűztetik.

Ezen állomással e következő javadalmazás van összekötve:

600 frt fizetés, 50 forint lakbér, vagy természetben rendes lakás, látogatás nappal vagy éjjel a fél lakásán 40 kr., ház látogatáson felül csak 20 kr. Rendelvény az orvos lakásán 20 kr. Születéseknél 2 frt, halottkémlésért 20 kr.

Mindazok, kik ezen állomásra pályázni kívánnak és az 1876. évi XIV. t. cz. értelmében szakképzettségüket igazolják, a magyar, német nyelvet írásban és szóval bírják, felhivatnak, miszerint kellően felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig alólirotnál benyújtásák.

Kelt N.-Becskereken, 1884. évi július hó 14-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

77. sz. 1884.

Meghívás.

(274—1.1)

A „Párdány és környéke belvizlecsapoló társulat” f. évi **augusztus** hó 10-én, d. u. 3 órakor, a német-párdányi község ház tanácstermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az érdekeltektől érterbirtokosok azon megjegyzéssel hívatnak meg, miszerint ezen közgyűlésnél vagy személyesen vagy felhatalmazottjaikkal résztvehetnek.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Az árterfejlésztés alatti felmerülő költségek, valamint a szabályozási munkálatok teljes kivételére még szükséges kiadások mi módon leendő fedezése tárgyában, esetleg egy újabb kölcsön felvétele iránti határozat hozatala.
2. Az alapszabályok értelmében netán beadott indítványok tárgyalása.

Kelt Párdányban, 1884. évi július hó 21-én.

Párdány és környéke belvizlecsapoló társulat:

Szladek János,
társ. alelnök.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank.

Az aratási évad alkalmával ajánljuk a t. cz. termelők és kereskedők figyelmébe: több mint 400,000 métermázsza befogadási képességgel bíró

közzraktári telepünket Budapesten.

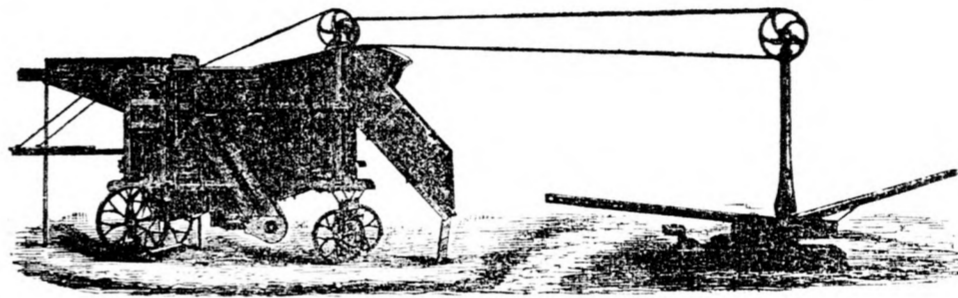
Hat raktári épület és egy nagy gabna Elevator áll készen termények és árak beraktározására, kezelésére, kiraktározására vagy tovább küldésére a legutányosabb díjak mellett.

Ajánljuk olcsó kamatláb mellett előleget a beraktározott, sőt már a ezimunkre feladott terményekre.

Elvállaljuk a bank bizott termények bizományában való eladását akár a vidéki állomásokról, akár pedig raktarainkól — Ajánljuk továbbá teljesen felszerelt raktarainkat Szegeden, Barcsón és Temesvártól.

(259—3.2)
Vasuti és gőzhajózási vállalatok részéről fűtő elősorolt vállalatainak kiváló kedvezményekkel bírnak.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank
Budapestben.

DAUN GYULA, N.-Becskereken,
mint
Clayton és Shuttleworth-féle

gazdasági gépgyárak képviselője,

ajánlja a legjelesebb

gőzmozgony- és cséplőgépeket,

valamint dusan berendezett

RAKTÁRÁT:

járgányos cséplők,

rosta, trieur és mindennemű gazdasági gépeket

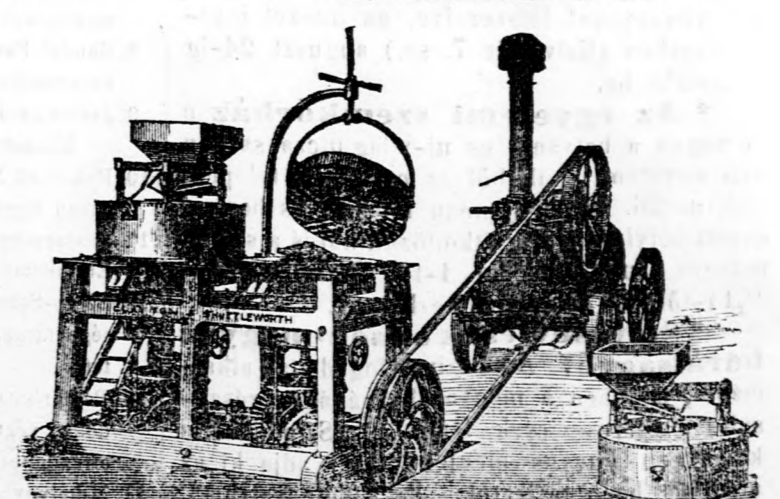
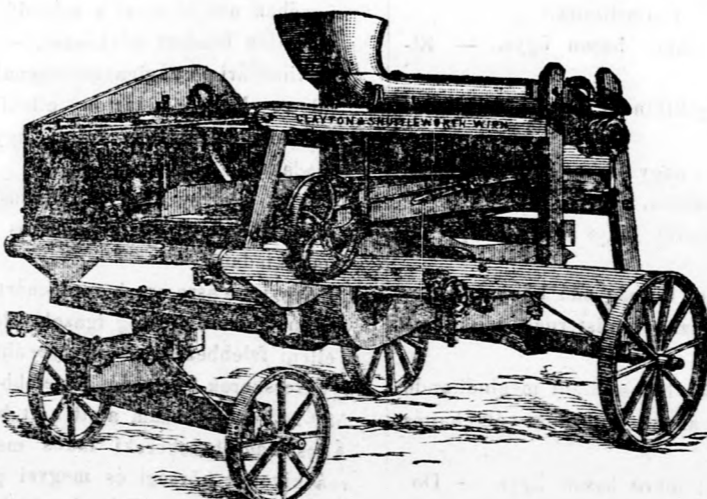
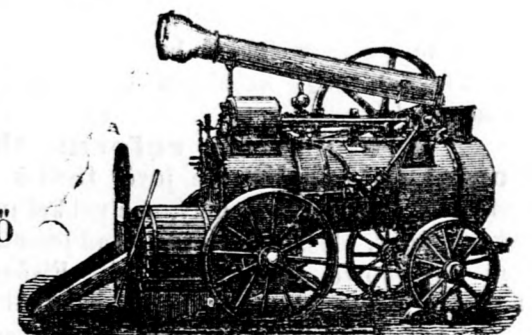
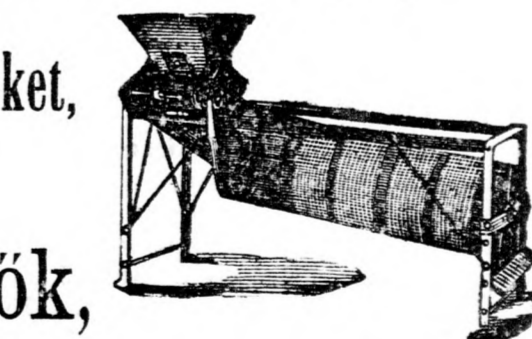
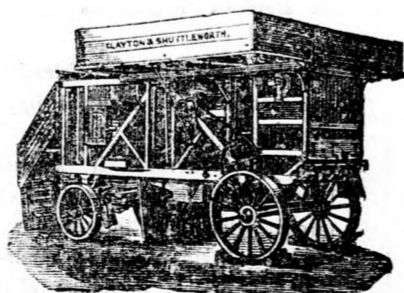
a legjutányosabb áron;

továbbá:

gépi szükségleteket,

és pedig:

angol gépszij, rostalap, tömitő anyag, mézganeműek, dobsin, kazáncsövek stb.

(154—15)

TORONTÁL

1884.

Tizenharmadik évfolyam.

31-ik szám.

Csütörtök, július 31-én.

WENSTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Melléklet a „Torontál” 1884. évi 30-ik számához.

3982. sz. kig. 1884. **Pályázat.** (262—3.2)

Az elhalálozás folytán megüresedett Osztern községi jegyzői állomás betöltése céljából a pályázatot ezennel megnyitván, — a törvényszerű választásnak Osztern községe község-házánál leendő megejtésére e f. évi **augusztus** hó 6-ik napjának, reggeli 10 óráját tűzöm ki.

Ezen jegyzői állomással következő évi fizetés van egybekapcsolva: 210 frt készpénz fizetés, 60 p. m. tiszta buza s a kenyérré valónak ingyenes őrlése, 40 forint uti átalány, 18 köbméter kemény tűzi fa, szalma szükséglet szerinti, fél hold herés kert, szabad marhalegeltetés és szabad lakás annak tisztázásával, s a magán munkálataiért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívom az ezen állomásra pályázni szándékozókat, miszerint az 1871. évi XVIII. t. cz. 74 §. és illetve az 1883. évi I. t. cz. 6. §. értelmében felszerelt folyamódványaitak legkésőbb a választást megelőző napig hozzám bemutatassák.

Zsombolya, 1884. július 11.

Belitska Benő,
szolgabíró.

Figyelemre méltó!

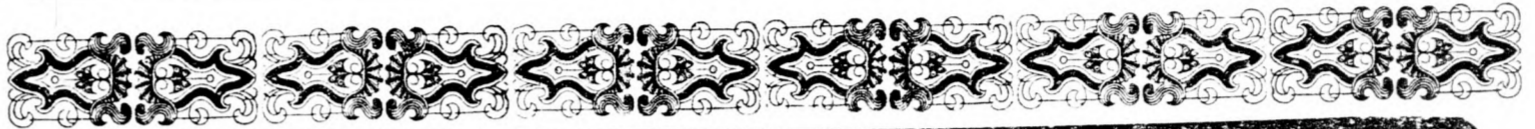
Roborantium (haj és szájkalmóvesztő essentia) tudományi alapon és többször sikeresen nyugtató szer fejkopaszadás, hajkihullás, korpakepződés és hajszülés ellen. Az egyedüli szakállnövesztő és erősítő szer, mely tényleges eredményeket képes felmutatni. A Roborantium erősítő és életető tulajdonságánál fogva biztos szer gyenge emlékező tehetőség és fejfájásoknál. Eredeti üvegenkénti ára 1 frt 50 kr. Próbadoz 1 frt.

Kosmeticum (hajerősítő olaj), finom és utólagos tisztító szer, a testnek természetes üdöséget, fehérséget és fényt ad; eltávolítja a bőrtől a szappant és májfoltokat. Ára 85 kr.

Bouquet du Serail de Grolich, zsebkendő-előkelő világ részére. Minden parfüm gyöngye. Rendkívül elegáns kiállítása ünnepi ajándéknak is alkalmasa teszi. Ára 1 frt 50 kr.

Kárpáti csoda-víz, fontos szer minden fogfájás el-távolítja és a fogak ápolására nélkülözhetlen; ára 60 kr. Használati utasítások, köszönetnyilvánítások és bizonylatok minden üvegehez mellékelvén. (68—20 18)

Főraktár: I. GROLICH urnál, BRUNN.
Raktár: N.-Beeskereken: Mencer L., gyógyszerésznel; — Budapest: Neruda F., hatvani-utca 10; — Aradon: Tabakovits J., fodrász; — Pécsen: Kovács M., gyógyszer.; — Nagyvaradon: Molnár J. és L., gyógyszer.; — H.-M.-Vásárhelyen: Kis Gy., gyógyszer.; — Újvidéken: Plavics G., gyógyszer.; — Temesvárott: Tarczyay I., gyógyszer.; — Zomboron: Gallé Emil, gyógyszer.

A bécsi 1883. évi gyógyszerészeti kiállításon ezüst érmet nyert.

A MOHAI
ÁGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb

SAVANYUVÍZE

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmait alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének felfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben
mindenkor kapható

ÉDESKÜTY L.

magyar kir. udvari ásványvíz-szállítóval
BUDAPESTEN.

Ugyszintén minden gyógyszerertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

1.000.000

Kempelen Imre fehérmegyei nagybirtokos tulajdonát képező mohai ÁGNES savanyúvíz-forrás telepén 1883. november 15-én töltetett az

egy millióodik palack Ágnes-víz

mely annyiban képez nevezetesebb eseményt, amennyiben ezen eset Európában az első, mely alig három évi fennállása óta képes volt savanyúvízének ennyire élénk keresletet és közkedveltséget teremteni.

Nagy-Beeskereken kapható: Zimmerer Antal urnál.

magunkra hagynak bennünket, mikor akarjuk, s nem kell félnünk, hogy megbánjuk őket. Nem kell visszaadnunk látogatásukat; nem kell őket díszes teremben fogadni, nem várnak dús asztalt. Csak egyszerű asztalunk és gyertyánk legyen, elfogadhatjuk őket.

lettenkkel masok meg legyenek elégedve. — Az udvariasság nem mindig jó, nem mindig nemes, nem mindig igazságos: csak külsőleg látszik olyannak, milyennek belsőleg lennie kellene... Nagyon sokan megkedvelték magukat udvariasságuk által, és rendkívüli érdem-

hasznos... — ilyen az udvariasság, vagyis a tetszvágy. — Genlis n. „Különös valami az az udvariasság; mindenkor sokat segített a nemzeteknek. Az atheneiek udvariassága még most

hasznos. — Ha a király jól meg akar felelni méltóságának, többet kell a holtakkal társalkodnia, mint az élőkkel. Montesquieu, Rousseau és a történetírók sokkal jobb tanácsot adnak nekik,

4628. sz. tkvi 1884.

(270—1.1)

Arverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tételik, hogy a zagrabi kaptalan módosi uradalma végrehajtható, Braun Matyás és Braun Anna örökösei végrehajtást szenvedettek elleni 521 frt 48 kr. tőke, ennek 1884. évi...

77. sz. 1884.

Meghívás.

(274—1.1)

A „Párdány es környeke belviz lecsapoló társulat” f. évi **augusztus** hó **10**-én, d. u. 3 órakor, a német-pardányi közseg ház tanactermében

rendkívüli közgyűlést

Haszonbéri hirdetés.

Nemlőságu baro Révay Simon örököseinek t.-hegyesi uradalmi igazgatósága részéről közhírré tételik, hogy a szajáni korcsmaltatási regale-jog Szaján, vilmateri korcsma épületekkel, 1884. évi **augusztus** hó **11**-én...

Hirdetmény.

(269—1.1)

Mellence község előjárósága részéről ezennel közhírré tételik, miszerint Mellence község vadászati joga három egymás után következő évre f. **július** hó **26**-án, d. e. 10 órakor, Mellence község háznál nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatni fog. A feltételek a hivatalos órákban a község jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Mellenczén, 1884. évi július hó 7-én.

Theodorovits,
jegyző.

J. Bibits,
bíró.

Pályázat.

(261—3.2)

Neugebauer Florian, községi orvos leköszönése folytán üresedésbe jött Trubswetter község orvosi állomásának választás útján leendő betöltésére pályázat nyitattik.

Ezen községi orvosi állomást elnyerő évi fizetése 500 frt, nappali beteglátogatásért 40 kr., éjjeli látogatásért 80 kr. alapított meg. — Rendkívüli műtétekért külön díjazás jár.

A pályázni kívánók orvostudori okmánnyal felszerelt szabályszerű folyamodványaikat kötelesek e f. évi augusztus hó 10-ig bezárólag a n.-szent-miklósi szolgabírósnál benyújtani, a választás **augusztus 11**-én, d. e. 9 órakor, Trubswetter község háza tanactermében tartatik meg. Kelt R.-N.-Szt.-Miklóson, 1884. évi július hó 10-én.

B u ó c z,
szolgabíró.

Kadelsburger L.

első nagy-beckerekeli
váltó és bizományi üzlete

vesz és elad mindennemű állami és magánsorsjegyeket, arany és ezüst pénzeket, idegen bankjegyeket és valutákat. Elfogad megbízásokat a budapesti és bécsi tőzsdére; beváltása mindennemű szelvényeknek; utalványok, pénztári jegyek, nyeremények és szelvények leszámítására; részletekkel valamennyi sorsjegyekről.

Igérvények minden húzásra.

Bel- és külföldi pénzbehajtások; — közvetíték kölcsönöket házakra és földbirtokokra a legkisebb összegtől a legmagasabbig a legolcsóbb kamattal, legmegtartóssabb feltételek és tetszés szerinti visszafizetés mellett. Minden e szakmába vágó felvilágosításokkal bérmentve szolgálók.

Első nagy-beckerekeli váltó és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

(161—5)

Iroda:

Nagy-Beckerek, Hunyady-(fő-)utca, 608. sz.

Bérbe adás.

Torontálmegyei Tót- és Szerb-Aradác, ugy Szent-Mihály község határában összesen mintegy 1256 kataszt. holdat tevő, lakóházzal és gazdasági épületekkel ellátott birtok folyó évi Szent-Mihály napjától haszonbérbe vehető, illetőleg kiadó.

Bővebb felvilágosítás kapható Sziklay Ferencz földbirtokos urnál D o m s ó d, Pestmegye. (273—2.1)

Megbízható ügynökök

egy régi jó hírnevű bankháznál törvényileg megengedett sorsjegyek és járadékok eladásában igen dús jövedelmi forrást lelek.

Ajánlatok a „Fortuna” kiadó-hivatalához Budapesten, Deák-utca 5. sz. (258 b—1.1)

Orvosi bizonylatok

„Margit”

GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között, — vegyi alkotásának szerencsés összetétele kevés szabad szénssav, de gazdag, félig kötött szénssav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásának találtam a légutak és gyomornyálkahártyáinak hurutos bántalmainál. A Seltersi, Radeini, Vichy- stb. vizektől különböző csekélyebb szabadszénssav tartalmánál fogva, s azért vérezések lehetőségéről, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásáról kell tartani, a szénsavanyú dúsabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár, Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a légző-, emésztő- és vizeledő szervek hurutos bántalmainál oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatú más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — csekély szabad szénssav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi, Giesshübli, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyet. tanár. Torok-, gége-, légcső- és bőrbetegségekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorhaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor, vizeledő idült hurutját szintén oszlatja, mint a sem bevéve, sem belélegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kétly Károly egyet. tanár. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam, Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli vizek fölött kisebb szénssav tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos. Légcső-, emésztő- és vizeledő-szervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző és emésztő-szervek kórállapotainál.

Ez idő szerint Európa legelső és leglátogatottabb tüdőbetegek klimatikus gyógyintézetét **Görbersdorf** a „Margit”-forrás gyógyhatásáról. — Sok oldalt legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben „Margit”-forrás gyógyvizet alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmainál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvesen fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án.

Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

Kizárólagos
főraktár

ÉDESKUTY L.

magy. kir. udvari szállító-
nál Budapesten.

Kapható azonkívül minden gyógyszerárban, fűszer-kereskedésben, szállodában és vendéglőben.

Kelt N.-Beckerekén, 1884. évi július hó 14-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.